

УДК 372

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.19>

О. О. ОСОВА

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри іноземної філології,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна
Електронна пошта: osova.olga@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0001-7316-1196>*

ОРГАНІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Нова комунікативна реальність та популяризація інформаційно-комунікаційних технологій зумовили пошук інноваційних засобів, методів та технологій навчання іноземних мов, що забезпечують розвиток мовних навичок та мовленнєвих умінь студентів із високим рівнем культури іншомовного спілкування, сприяють швидкій адаптації особистості до умов продуктивного співробітництва та правильного прийняття рішень. У контексті зазначеного особливий інтерес викликає проблема організації кооперативного навчання іноземних мов студентів сучасних закладів вищої освіти України в умовах дистанційної освіти, що потребує детального вивчення та висвітлення у науково-педагогічній літературі.

У статті здійснено спробу узагальнення досвіду організації кооперативного навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти у сучасних закладах вищої освіти в Україні. На основі вивчення досвіду їх діяльності визначено дидактичні можливості окремих платформ дистанційного навчання для організації кооперативного навчання (Moodle, Zoom, Skype, Google Classroom тощо) на заняттях іноземних мов, а саме: використання різних форм групової роботи (дискусії, «мозковий штурм», «комплімент», підготовка проєктів тощо), доступність засобів для спілкування та здійснення тестового контролю, можливість використання інших онлайн сервісів (YouTube, BBC, онлайн-газет та журналів тощо), які містять цікавий матеріал для дискусій; обмін відео-, аудіоінформацією тощо. Виявлено низку недоліків, серед яких варто відзначити відсутність зорового контакту, що значно зменшує можливості методів кооперативного навчання на заняттях з іноземної мови; відсутність безпосереднього «живого» спілкування з викладачем, а також мультизаїнятність студента під час роботи з електронними сервісами, значні ризики роботи з фейковою інформацією, відволікання уваги на інші сайти тощо. З'ясовано, що організація кооперативного навчання іноземних мов у контексті дистанційного навчання характеризується недостатнім рівнем інформатизації суспільства, потребою врегулювання питань фінансування та нормативно-правового забезпечення, а також корінною зміною ролі викладача в освітньому процесі.

Ключові слова: іноземна мова, кооперативне навчання, дистанційне навчання, викладач, студент, сучасні заклади вищої освіти, освітні платформи.

Постановка проблеми. Розширення міжнародного співробітництва та ділових контактів української держави з європейськими країнами зумовлює потребу у фахівцях, здатних до продуктивної іншомовної комунікації та конструктивної взаємодії з представниками країн європейської спільноти. У зв'язку із зазначеним особливого статусу набуває іноземна мова як засіб координації професійної діяльності фахівця, його самореалізації, самоствердження та підвищення рівня конкурентоздатності на сучасному ринку праці. Фахівець нової генерації повинен уміти організовувати діалог з представниками європейської культури, знаходити компроміс у складних ситуаціях, взаємодіяти

в умовах співпраці, обмінюватися досвідом на міжнародному рівні, активно використовуючи вербальні та невербальні засоби іншомовного спілкування.

З урахуванням означених потреб особливої актуальності набуває проблема формування іншомовної комунікативної компетентності студентів як важливої складової частини їхньої майбутньої професійної діяльності, що визначає потребу вдосконалення дидактико-методичних підходів до конструювання моделі підготовки фахівців, здатних здійснювати продуктивну професійну діяльність на нових концептуальних засадах. Однією з ефективних методик навчання іноземної мови, що покли-

кана розвивати мовні навички та мовленнєві вміння студентів із високим рівнем культури іншомовного спілкування, сприяти швидкій адаптації особистості до умов продуктивного співробітництва, правильного прийняття рішень, збалансовано розподіляти час на виконання завдань, правильно розставляти пріоритети, «відчувати» людей, знаходити з ними спільну мову та формувати команду для досягнення поставлених цілей, є методика кооперативного навчання.

На реалізацію цих завдань спрямовані Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Наказ Міністерства освіти та науки України «Про затвердження положення про дистанційне навчання» (2013 р.), Національна рамка кваліфікацій (2011 р.), Концепція мовної освіти (2011 р.), Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (2020 р.), Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (2003 р.) тощо. Однак процедура практичної реалізації цих нормативно-правових актів у закладах вищої освіти в умовах дистанційної освіти, спричиненої наслідками пандемії Covid-19, розроблена недостатньо. Водночас представлений у вітчизняних закладах вищої освіти досвід іншомовної підготовки фахівців в умовах дистанційного навчання становить значний інформаційний пласт, що потребує детального вивчення та висвітлення у науково-педагогічній літературі.

Аналіз попередніх досліджень. Теоретичні аспекти проблеми навчання іноземних мов студентів у процесі професійної підготовки висвітлювалися у працях С. Амеліної, О. Бігич, В. Карпової, Л. Морської, С. Ніколаєвої, Л. Піхтовнікової, О. Тарнопольського та ін. Вагомий внесок у становлення технології кооперативного навчання у процесі викладання іноземних мов було здійснено зарубіжними вченими Дж. Аронсоном, Р. Славінном, Д. Джонсом та Р. Джонсом, які зазначали, що специфіка організації навчання у співпраці полягає в колективному розв'язанні вербальних завдань. Важливим аспектом під час кооперативної співпраці є правильний розподіл ролей у групі. Науковці підкреслювали, що в загальному колективному процесі розв'язання проблеми «кожен окремих студент здійснює особливу функцію, що підвищує його самооцінку та забезпечує мотива-

цію до навчання іноземних мов» [Johnson : 38]. Подальший розвиток проблема кооперативного навчання іноземних мов отримала в дослідженнях Є. Полат, Н. Гальскової, Є. Ільїної та ін., у яких були викладені основні положення ефективно організації кооперативного навчання на заняттях іноземної мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів.

Стрімкий розвиток цифрових технологій сприяв появі низки наукових розвідок учених (В. Биков, М. Жалдак, Л. Карташова, Н. Морзе, О. Спірін), присвячених питанням використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі закладів вищої освіти, що у свою чергу спричинило появу нових видів комунікації та способів професійно-педагогічної взаємодії суб'єктів навчання у процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців. Розглядаючи цифрові технології як важливий інструмент професійної підготовки фахівців, вчені зазначали, що їх використання сприяло індивідуалізації та інтенсифікації процесу навчання іноземних мов і підвищувало результативність навчання [Bielousova : 851].

У контексті нашого дослідження особливої уваги заслуговують наукові праці А. Аврамчук, В. Краснопольського, В. Кухаренко, І. Ковалінської та ін., у яких представлено методичні аспекти навчання іноземних мов у віртуальному навчальному середовищі. Компаративний аналіз традиційного та дистанційного навчання в Україні та за її межами здійснювали Н. Муліна, П. Сердюков, Т. Гарбуз та ін. Однак у працях згаданих вище авторів проблема організації кооперативного навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти в Україні комплексно не досліджувалася.

Мета дослідження – з'ясувати тенденції розвитку дистанційного навчання, проаналізувати досвід організації кооперативного навчання іноземних мов у сучасних закладах вищої освіти в Україні, визначити переваги та недоліки основних сучасних платформ дистанційного навчання та їх дидактичні можливості для організації кооперативного навчання на заняттях іноземної мови.

Методи та організація досліджень. З метою досягнення поставленої мети використовувався комплекс методів наукового дослідження, а саме: емпіричні (джерелознавчий

аналіз та описовий метод) – для аналізу історико-педагогічних джерел, нормативних документів, матеріалів періодичних видань з питань організації кооперативного навчання іноземних мов в умовах дистанційного навчання; кількісний – з метою аналізу попередніх джерел та визначення ступеня розробленості проблеми; загальнонаукові (аналіз, синтез, систематизація, узагальнення) – для об'єктивного студювання та всебічного аналізу процесу організації кооперативного навчання іноземних мов студентів закладів вищої освіти України в умовах дистанційного навчання на початку XXI ст.; спеціальні: метод вивчення й узагальнення педагогічного досвіду – для виявлення переваг і недоліків основних сучасних платформ дистанційного навчання та їх дидактичні можливості для організації кооперативного навчання на заняттях іноземних мов; метод наукової екстраполяції – для визначення перспектив використання набутого позитивного педагогічного досвіду в сучасних умовах розвитку освіти; термінологічний аналіз – з метою визначення термінологічного поля дослідження.

Результати дискусії. Специфіка навчання іноземної мов полягає в тому, що вона виступає одночасно засобом спілкування та пізнання. Основна мета навчання іноземної мови у закладах вищої освіти нефілологічного профілю полягає у формуванні іншомовної комунікативної компетенції студентів задля взаємодії з носіями іноземної мови відповідно до норм і традицій культури країни, мова якої вивчається. Здатність вирішувати важливі завдання професійного спілкування засобами іноземної мови та вміння конструктивно використовувати факти мови та мовлення для реалізації міжкультурної взаємодії мають пріоритетне значення для формування високопрофесійного фахівця нової генерації.

Відповідно до зазначеного вище певних змін вимагає сфера іншомовної освіти, переосмислення сучасних підходів, технологій та методів навчання іноземних мов у відповідності до реальної комунікативної ситуації та інноваційного освітнього середовища. Однією з ефективних технологій навчання іноземних мов, що базується на застосуванні методів навчальної взаємодії, є технологія кооперативного навчання.

Історичні витоки технології кооперативного навчання починають свій відлік із початку XX ст., коли вони застосовувалися в педагогічній практиці закладів освіти Нідерландів, Великобританії, Ізраїлю, Німеччини тощо. В основу технології кооперативного навчання покладено принцип комунікативної взаємодії та співпраці на засадах взаємодопомоги та партнерства. Це рекурсивний процес, коли суб'єкти діяльності вмотивовані на співпрацю, вибудову консенсусу з метою досягнення результативності поставленого завдання [Roger, Johnson : 45]. Заняття з іноземної мови з використанням технології кооперативного навчання передбачає спільне обговорення проблеми, прийняття рішень під час тренувальних вправ, що виконуються в групах.

За такої організації навчання викладач через завдання спрямовує діяльність групи та водночас керує роботою кожного окремого студента. Перевагами кооперативного навчання є можливості студентів співпрацювати зі своїми одногрупниками, у результаті чого реалізується природне прагнення кожної людини до спілкування, що забезпечує також застосування комунікативних умінь на практиці.

Сучасні реалії життя, викликані наслідками пандемії Covid 19, поставили нові вимоги перед вітчизняною системою освіти, що полягають у переході закладів вищої освіти на дистанційну форму навчання, яка до цього часу не знаходила широкого застосування в системі освіти України.

Виходячи з попередньо проведеного вченими наукового обґрунтування дистанційного навчання як «цілеспрямованого процесу інтерактивної, асинхронної або синхронної взаємодії викладача та студентів між собою із засобами навчання, індіферентного до їх розташування у просторі і узгодженого у часі» [Костікова : 141], основними його характеристиками рисами визначаємо модульність, гнучкість, можливість урахування індивідуальних особливостей студентів, зміну ролі викладача, спрощений доступ до контенту, формування та управління контекстом тощо.

Вивчення досвіду діяльності сучасних закладів вищої освіти України дозволяє з'ясувати дидактичні можливості окремих платформ дистанційного навчання для організації

кооперативного навчання на заняттях іноземних мов. Як свідчить проведене дослідження, більшість сучасних закладів вищої освіти України зупинили свій вибір на безкоштовних навчальних платформах (Acollab, ATutor, COSE, Dokeos ELEDGE, Ganasha, ILIAS, LON-CAPA, LRN, Moodle, OpenACS, OpenCartable, Sakai, Classroom тощо), що пояснюється несприятливими фінансовими умовами на фоні світової економічної кризи. Безперечним лідером серед названих вище платформ дистанційної освіти є платформа Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), яка являє собою авторизовану систему управління навчанням, що базується на інформаційно-комунікаційних технологіях [Oxford Advanced Learner's Dictionary].

Система Moodle активно використовується у багатьох закладах вищої освіти України (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Харківський національний медичний університет тощо) для вивчення іноземних мов. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що основними засобами, що забезпечують організацію кооперативного навчання іноземної мови у межах платформи Moodle, є форум, який розміщується на головній сторінці платформи та надає можливість для offline-комунікації у процесі обговорення дискусійних питань усіма учасниками. Засобом для online-спілкування між викладачем та студентами виступає чат. Крім того, спілкування може також відбуватися за допомогою електронної пошти.

Серед основних переваг системи Moodle у процесі навчання іноземної мови викладачі-практики називають можливість використання різних форм групової роботи (дискусії, «мозковий штурм», «комплімент», підготовка проєктів тощо); доступність засобів для спілкування та здійснення тестового контролю в режимі «24 на 7»; можливість використання інших онлайн сервісів (YouTube, BBC, онлайн газет та журналів тощо), яку містять цікавий матеріал для дискусій; обмін відео-, аудіоінформацією, наприклад, підготовлених студентами

презентацій чи цифрових історій, які також потім можуть обговорюватися на форумі тощо [Вакалюк, Стельмах]. Механізмами реалізації комунікативного принципу навчання іноземної мови у процесі групової роботи виступають перцептивний, що забезпечується сприйняттям навчального матеріалу аудіовізуальними засобами, інтерактивний, завдяки якому здійснюється активна взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу та комунікативний, який реалізується у процесі обміну інформацією [Ковалинська : 160].

У контексті досліджуваної проблеми особливої уваги заслуговує діяльність Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», досвід роботи якого презентує дистанційні курси в системі Moodle таких навчальних дисциплін, як «Англійська мова загальнотехнічного спрямування», «Англійська мова професійного спрямування», «Англійська мова для науковців» тощо, розроблені викладачами зазначеного закладу вищої освіти. Фокусуючи увагу на практичних навичках іншомовної комунікації з метою вирішення проблемних завдань у процесі групової діяльності, викладачі зазначеного закладу освіти пропонували завдання, у процесі виконання яких обговорювалися ситуації у форумі та чаті у синхронному та асинхронному режимах, презентувалися результати проєктної діяльності, які підлягали аналізу та дискутуванню, використовувалася методика кооперативного читання тощо [Коваль, Аврамчук : 95].

Однак, поряд із зазначеним дидактичним потенціалом представленої системи для організації кооперативного навчання іноземної мови студентів закладів вищої освіти в умовах дистанційного навчання виявлено і низку недоліків, серед яких варто відзначити відсутність зорового контакту, що значно зменшує можливість методів кооперативного навчання на заняттях іноземної мови; відсутність безпосереднього «живого» спілкування з викладачем, а також мультизайнятність студента під час роботи з електронними сервісами, значні ризики роботи з фейковою інформацією, відволікання уваги на інші сайти тощо [Oxford Advanced Learner's Dictionary].

Під час аналізу науково-педагогічної літератури з теми дослідження [Vakaliuk, Osova,

Chernysh; Бескорса; Гончарова, Маслоva; Коваль, Аврамчук; Микитюк] з'ясовано, що організація занять з іноземної мови у синхронному режимі в сучасних закладах вищої освіти України здійснювалася за допомогою сервісів Zoom, Skype, Google Meet тощо. За допомогою сервісу Zoom викладачі мають можливість використовувати методи кооперативної роботи на заняттях іноземної мови. Однією із переваг цієї платформи є те, що наявність режиму «Сесійних залів» («breakout rooms») забезпечує одночасну синхронну роботу студентів у групах. Викладач може приєднуватися до сесійних залів і координувати групову діяльність. Серед інших переваг платформи Zoom варто відзначити можливість демонстрації матеріалу на робочому столі, а також використання інтерактивної дошки (whiteboard) під час занять, що дає змогу схематично зображувати та наочно демонструвати важливі твердження, висновки, взаємозв'язки і таким чином візуалізувати результати групової роботи, наприклад, під час презентації проєкту, доведення власної точки зору, використання методики «Асоціативний куш», «Дерево рішень» тощо. Для розвитку писемного дискурсивного мовлення можливе використання чату. Прикладом кооперативної роботи з текстом може слугувати методика креативного письма, під час якої колективно створюється текстовий продукт. За допомогою функції інтерактивної дошки, на якій відбувається робота з текстом, викладач спостерігає за результатами роботи студентів у групі та здійснює контроль [Vakaliuk, Osova, Chernysh]. Функція демонстрації екрану дозволяє презентувати інтерактивну дошку Padlet, на якій викладач може розмішувати кейси для вирішення проблемних завдань, а також результати проєктної роботи (презентації, цифрові наративи, скріншоти за результатами роботи з конструкторами ментальних карт тощо) [Vakaliuk, Osova, Chernysh].

Серед основних недоліків платформи Zoom, які виявлено під час аналізу презентації досвіду дистанційної роботи викладачів іноземних мов є такі, як переважаність зорових рецепторів учасників освітнього процесу, негативний вплив на психолого-емоційний стан під час тривалого перебування за комп'ютером, обмеження у часі для проведення занять у безкоштовних версіях сервісу тощо [Гончарова; Микитюк]

Аналогічними можливостями характеризуються також платформи Skype, Google Meet, які за допомогою функції демонстрації екрану дозволяють користуватися відео- та аудіофайлами, обговорювати важливі питання та надсилати завдання в чат як у групу, так і індивідуально [Вакалюк : 84]. Однак, на відміну від платформи Zoom, зазначені сервіси не мають у своєму інструментарії віртуальної дошки, що дещо обмежує можливості для організації кооперативної роботи на заняттях іноземної мови.

Однією із розробок компанії Google, яка поєднується з Google Docs, Drive, Gmail та входить до складу освітнього пакета Google Apps for Education і використовується у практиці закладів вищої освіти України, є платформа Classroom [Стельмах]. За допомогою зазначеного сервісу уможливується спілкування викладача з групами студентів, створення завдання у вигляді документа, відео- чи аудіофайлу та відкриття доступу до нього, забезпечення зворотного зв'язку за допомогою функції правок та коментарів.

Ще одна з платформ для навчання іноземної мови у дистанційному режимі у закладах вищої освіти – Sakai, у межах якої викладач має можливість налаштування чергових завдань та повідомлень як для окремого студента, так і для групи.

Проведений аналіз джерел з теми дослідження [Бескорса; Ковалинська; Коваль, Аврамчук; Костікова; Микитюк] дозволяє стверджувати, що поряд із представленими вище основними онлайн-платформами у практиці закладів вищої освіти України активно використовуються також онлайн-сервіси, зокрема EduPad, Trello, Livejournal, Jamboard, Linoit тощо, які ефективно доповнюють систему дистанційної освіти та розширюють можливості для організації групової роботи на заняттях з іноземної мови.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволяє стверджувати, що використання технології дистанційного навчання в Україні знаходиться на етапі його становлення та потребує відповідного фінансування та нормативно-правового врегулювання. Дистанційне навчання іноземної мови у більшості закладів вищої освіти України здійснюється шляхом використання безкоштовних навчальних платформ (Acollab, ATutor, COSE, Dokeos ELEDGE, Ganesha, ILIAS, LON-CAPA, LRN, Moodle, OpenACS, OpenCartable, Sakai,

Classroom тощо), які забезпечують організацію навчальної діяльності студентів в асинхронному та синхронному режимах та надають дидактичні можливості для організації кооперативного навчання (обговорення дискусійних питань, проведення «мозкових штурмів», підготовка проєктів, презентація цифрових історій на задану тематику, використання методики «Дерево рішень» тощо).

У контексті досліджуваної проблеми варто зазначити, що в процесі організації групової роботи засобами дистанційного навчання на заняттях з іноземної мови спостерігається тенденція до трансформації ролі викладача, який виконує функцію коуча, модератора, консуль-

танта, фасилітатора іншомовної комунікації, експерта самостійної роботи у процесі кооперативної діяльності. Зазначене потребує високого рівня лінгвістичної, методичної та цифрової компетентності викладачів іноземної мови, що допоможе критично обирати та ефективно використовувати творчі ідеї в умовах інформаційно-комунікаційного середовища та з урахуванням специфіки викладання іноземної мови.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми організації групового навчання іноземної мови в умовах дистанційної освіти, а свідчить про необхідність подальшого її розроблення у напрямі вивчення позитивного досвіду європейських країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bielousova R. Designing ESP materials within the blended learning concept. *SGEM: Ecology, economics, education and legislation*, 2015. P. 847–853.
2. Johnson D. An Overview of Cooperative Learning. URL: <http://www.co-operation.org/home/introduction-tocooperative-learning> (дата звернення 25.01.2021)
3. Moodle URL: <https://moodle.org/> (Дата звернення 08.02.2021)
4. Oxford Advanced Learner's Dictionary. New 8th Edition. Oxford: Oxford University Press, 2010, 1796 p.
5. Roger T., Johnson D. An Overview of Cooperative Learning. URL: <http://www.co-operation.org/home/introduction-tocooperative-learning/> (дата звернення 15.02.2021)
6. Vakaliuk T., Osova O., Chernysh O. Using information and communication technologies for the formation of linguodidactic competence of future foreign language teachers. *ICT and learning tools in the higher education establishments*. Vol 82. No 2. 2021 URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3868> (Дата звернення 01.08.2021)
7. Бескорса О.С. Система Moodle як засіб організації змішаного навчання практичної фонетики німецької мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Том 62, № 6. С. 86–97. URL: https://www.researchgate.net/publication/331467715_SYSTEMA_MOODLE_AK_ZASIB_ORGANIZACII_ZMISANOGO_NAVCANNA_PRAKTICNOI_FONETIKI_NIMESKOI_MOVI (Дата звернення 21.08.2021)
8. Вакалюк Т. Піходи до використання хмарних технологій у навчальному процесі вищої школи у вітчизняній науковій літературі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : Зб. наук. пр. Випуск 48. Київ-Вінниця: ФОП Тарнашинський О. В., 2017. С. 83–87. URL: http://eprints.zu.edu.ua/25124/1/стаття_Вакалюк.pdf (Дата звернення 04.08.2021)
9. Гончарова О., Маслова, А. Особливості використання Skype та Zoom в процесі дистанційного навчання англійської мови. *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі* : матеріали Всеукр. наук.-теоретичної конф., (25 листопада 2020 р. Вінниця). 2020. с. 29–32.
10. Ковалинська І.В. Можливості використання електронного навчального простору. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2012. Вип. 101, с. 159–162.
11. Коваль Т., Аврамчук А. Використання системи Moodle для створення мультимедійних електронних освітніх ресурсів з мовних дисциплін: зарубіжний і вітчизняний досвід. *Педагогічний процес: теорія і практика. Серія: педагогіка*. 2016. № 2 (53). С. 93–99.
12. Костікова І.І. Електронна педагогіка: монографія / І.І. Костікова. Харків: «Смугаста типографія», 2015. 160 с.
13. Микитюк А. Використання сервісу Zoom у дистанційному навчанні. URL: http://www.dut.edu.ua/ua/news-1-525-8896-vikoristannya-servis-zoom-u-distancijnomu-navchanni_kafedra-inozemnih-mov (Дата звернення 05.07.2021)
14. Стельмах С. Classroom – інтерактивний сервіс Google для учителів и учащихся URL: <http://www.pcweek.ru/its/article/detail.php?ID=163279> (Дата звернення 08.08.2021)

REFERENCES

1. Bielousova R. (2015) Designing ESP materials within the blended learning concept. *SGEM: Ecology, economics, education and legislation*. P. 847–853. [in English]

2. Johnson D. (2003) An Overview of Cooperative Learning. Retrieved from: <http://www.co-operation.org/home/introduction-tocooperative-learning> (accessed 25.01.2021) [in English]
3. Moodle (2021) Retrieved from: <https://moodle.org/> (accessed 08.02.2021) [in English]
4. Oxford Advanced Learners Dictionary (2010). New 8th Edition. Oxford: Oxford University Press. 1796 p. [in English]
5. Roger T., Johnson D. An Overview of Cooperative Learning (2017). Retrieved from: <http://www.co-operation.org/home/introduction-tocooperative-learning/> (accessed 15.02.2021) [in English]
6. Vakaliuk T., Osova O., Chernysh O. (2021) Using information and communication technologies for the formation of linguodidactic competence of future foreign language teachers. *ICT and learning tools in the higher education establishments*. Vol 82. No 2. 2021 Retrieved from: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3868> (accessed 01.08.2021) [in English]
7. Beskorsa O.S. Systema (2017.) Moodle yak zasib orhanizatsii zmishanoho navchannia praktychnoi fonetyky nimetskoi movy. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia [Moodle system as a means of organizing blended learning of practical phonetics of the German language. Information technologies and teaching aids] Tom 62, №6. S. 86–97. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/331467715_SISTEMA_MOODLE_AK_ZASIB_ORGANIZACII_ZMISANOGO_NAVCANNA_PRAKTICNOI_FONETIKI_NIMECKOI_MOVI (accessed 21.08.2021) [in Ukrainian]
8. Vakaliuk T. (2017) Pikhody do vykorystannia khmarnykh tekhnolohii u navchalnomu protsesi vyshchoi shkoly u vitchyzniani naukovii literaturi [Approaches to the use of cloud technologies in the educational process of higher school in the domestic scientific literature]. *Suchasni informatsiini tekhnolohy ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolopia, teoriia, dosvid, problemy* : Zb. nauk. pr. Vypusk 48. Kyiv-Vinnytsia: FOP Tarnashynskiy O. V., 2017. S. 83–87. Retrieved from: http://eprints.zu.edu.ua/25124/1/stattia_Vakaliuk.pdf (accessed 04.08.2021) [in Ukrainian]
9. Honcharova O., Maslova A. (2020) Osoblyvosti vykorystannia Skype ta Zoom v protsesi dystantsiinoho navchannia anhliiskoi movy [Features of using Skype and Zoom in the process of distance learning English] *Aktualni problemy filolohii ta metodyky vykladannia inozemnykh mov u suchasnomu multylinhvalnomu prostori* : materialy Vseukr. nauk.-teoretychnoi konf., (25 lystopada 2020 r. Vinnytsia). s. 29–32. [in Ukrainian]
10. Kovalynska I.V. (2012) Mozhlyvosti vykorystannia elektronnoho navchalnogo prostoru [Features of using Skype and Zoom in the process of distance learning English] *Visnyk Chernihivskoho natsionalnogo pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky*. Vyp. 101, s. 159–162. [in Ukrainian]
11. Koval T., Avramchuk A. (2016) Vykorystannia systemy Moodle dlia stvorennia multymediinykh elektronnykh osvitynykh resursiv z movnykh dystsyplin: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid [Using the Moodle system to create multimedia electronic educational resources in language disciplines: foreign and domestic experience] *Pedahohichni protsesy: teoriia i praktyka. Seriya: pedahohika*. № 2 (53). S. 93–99. [in Ukrainian]
12. Kostikova I.I. *Elektronna pedahohika: monohrafiia* (2015) [Electronic pedagogy: monograph] Kharkiv: «Smuhasta typohrafiia». 160 s. [in Ukrainian]
13. Mykytiuk A. Vykorystannia servisu Zoom u dystantsiinomu navchanni (2020) Retrieved from: http://www.dut.edu.ua/ua/news-1-525-8896-vikoristannya-servisu-zoom-u-distanciynomu-navchanni_kafedra-inozemnih-mov (accessed 05.07.2021) [in Ukrainian]
14. Stelmakh S. Classroom – ynteraktyvnyi servys Google dlia uchyteli y uchaschchykhsia (2014) Retrieved from: <http://www.pcweek.ru/its/article/detail.php?ID=163279> (accessed 08.08.2021) [in Russian]

O. O. OSOVA

*Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Foreign Philology,
Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy”
of Kharkiv Regional Council,
Kharkiv, Ukraine
E-mail: osova.olga@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7316-1196>*

ORGANIZATION OF COOPERATIVE LEARNING OF FOREIGN LANGUAGES IN CONTEXTS OF DISTANCE EDUCATION

New communicative reality and promotion of information and communication technologies predetermined the search of new means, methods and technologies of learning of foreign languages that provide the development of language skills

and speech abilities of students with the high level of foreign communication culture, assist rapid adaptation of a person to the conditions of productive collaboration and correct decision-making. From the perspective of mentioned above, the organization of foreign languages cooperative learning of Ukrainian modern higher education institutions students in contexts of distance education that requires the detailed study and coverage in scientific and pedagogical literature is of particular interest.

In the article an attempt is made at summing up of cooperative learning experience of foreign languages organization in modern higher education institutions of Ukraine. On the basis of study of their activity experience, didactic resources of certain distance learning platforms for the organization of cooperative learning (Moodle, Zoom, Skype, Google Classroom etc.) in foreign language classes, namely: the use of different forms of group work (discussions, “brainstorming”, “compliment”, project preparation etc.), accessibility of communication realization means of test control, possibility of using other online services (YouTube, BBC, online newspapers and magazines etc.) that contain interesting material for discussions; video- and audioinformation exchange etc., are outlined. A series of drawbacks among which the most notable are absence of visual contact that considerably diminishes possibilities of cooperative learning methods in foreign language classes; absence of direct live communication with a teacher and also multiemployment of a student during work with e-services, considerable risks of work with fake information, distraction by other websites etc., are found out. The study shows that organization of foreign languages cooperative learning in contexts of distance education is characterized by insufficient level of the society’s informatization, necessity of adjustment of financing issues and regulatory services and also a fundamental change of the teacher’s role in the educational process.

Key words: foreign language, cooperative learning, distance learning, teacher, student, modern higher education institutions, educational platforms.